

Členové Rady,

24. června mi byl doručen Váš dopis z 22. 6, který má představovat odpověď na mou stížnost.

V dopise převážně stručně shrnujete část jejího obsahu. To opravdu nebylo nutné, jakožto autor vím dosti přesně, co obsahuje. To samé bohužel nemohu říci o Vás.

Např. tvrdíte, že se vyjadřuji ke střelbě „do shromáždění civilistů na Majdanu“. Nikoliv, vyjadřoval jsem se ke střelbě, která byla vedena jak do řad civilistů, tak do řad policie, respektive ke skutečnosti, že ČT mrtvé a zraněné z řad policie spolu s dalšími podstatnými informacemi bagatelizovala či ignorovala (což je ve stížnosti konkrétně doloženo).

Nebo tvrdíte, že se zabývám internetovým zpravodajství, ač se stížnost v určitých případech zabývá taktéž zpravodajství televizním (a dospívá k závěru, že televizní zpravodajství bylo z hlediska plnění povinností zpravidla horší).

Nebo tvrdíte, že jsem závěry nizozemského vyšetřování příčin zřícení MH17 označil za „zcela nedoložené“. Zde naprosto není jasné, jak jste na to přišli.

V souvislosti s danou studií je např. uvedeno, že ji ČT nekriticky převzala, přičemž ignorovala fakt, že v ní byly např. důsledně bagatelizovány informace, které poskytly nizozemské tajné služby (416-17). Nebo je uvedeno, že ČT tvrdila, že dle studie „letoun sestřelila ruská raketa BUK, odpálená zřejmě z území kontrolovaného separatisty“ a podobně, přestože studie nic takového netvrdila (406-8, 438).

Případně je uvedeno, že proti studii byly na základě experimentu (při němž byla relevantní raketa odpálena u civilního letadla), simulace a technických specifikací relevantního systému předloženy konkrétní protiargumenty technického charakteru, které ČT ignorovala (434-438).

Nicméně mi není známo, že by kdekoliv ve stížnosti bylo uvedeno, že závěry studie byly „zcela nedoložené“.

Dále tvrdíte, že jsem za neověřené označil všechny zprávy o „ruských bojovnicích“ a o „jakékoliv další účasti Ruska“, přičemž opět není jasné, jak jste na to přišli.

Ve stížnosti nebyli „ruští bojovníci“ příliš řešeni, jelikož, jak bylo doloženo (a jak je ostatně i všeobecně známo), účast zahraničních bojovníků je v občanských válkách zcela běžným jevem (a i sama ČT o nich psala, aniž by je původně vydávala za cosi mimořádného).

Stížnost se významněji zaměřila zejména na skutečnost, že ČT vydávala za fakt tvrzení, že během srpna došlo k ruské invazi (či srovnatelným jevům), což naprosto nebyla schopna doložit (viz např. str. 474-78), a přičemž dodatečně bagatelizovala a ignorovala např. informace časopisu Spiegel a francouzské rozvědky, které hovořily opačně (388-91).

Otázce „jakékoliv další účasti Ruska“, která by měla menší intenzitu než invaze (např. činnost speciálních sil či poskytování zpravodajských informací), se pak stížnost kvůli své stručnosti a kvůli své podstatě (tj. faktu, že se jedná o stížnosti, nikoliv o analýzu konfliktu) věnovala zpravidla jen tehdy, když tvrzení ČT bylo ve zjevném rozporu s realitou (viz např. str. 403-4).

Případně byla nějaká skutečnost v této věci zmíněna (např. v případě uvedení informací francouzské rozvědky či názoru bývalého náčelníka zpravodajské služby), aniž by byla rozporována či označena za fakt.

Zprávy o účasti „ruských bojovníků“ tedy nebyly označeny za neověřené, nýbrž naopak za samozřejmý fakt. Zprávy o určité „účasti Ruska“ byly zpochybněny jen tehdy, když konkrétní zpráva byla zjevně pochybná, obecně ovšem zpochybněny nebyly. Pouze v souvislosti s tvrzením o ruské invazi či srovnatelných formách intervence, k nimž dle ČT mělo dojít během srpna, bylo prokázáno, že ČT své tvrzení nebyla schopna doložit a že doložila toliko svou nedůvěryhodnost.

Nebo tvrdíte, že ČT v souvislosti s MH17 mimo jiné vyčítám uvádění obviňujících článků. To není pravda.

ČT vyčítám fakt, že téměř 9 z 10 těchto článků věnovala obviněním jednoho názorového proudu - a to nikoliv proto, že by argumenty tohoto proudu byly natolik silné, že je nešlo ignorovat. Právě naopak jim byl věnován rozsáhlý prostor i přes skutečnost, že uvedená obvinění byla snadno vyvrátitelná či zpochybnitelná, jakož i přes skutečnost, že jiné zdroje předkládaly argumenty a jiné informace, které byly stejně silné či silnější (a které pocházely od stejně či spíše více důvěryhodných zdrojů).

Kupříkladu bylo doloženo, že vůbec největší prostor ČT věnovala obviněním kyjevské SBU, přestože ve stížnosti je mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost prokázáno (zejména v příslušné subkapitole, leč souvisí s tím také např. str. 79-80, 422 či 434), že v případě alespoň minimální snahy o ověřování by ČT musela vědět, že SBU funguje jako továrna na lži nevalné kvality.

A zatímco továrně na lži byl poskytnut rozsáhlý prostor, informace nizozemských tajných služeb či amerického novináře, který za svou předchozí činnost obdržel Polkovu cenu a byl nominován na Pulitzerovu cenu, byly zcela ignorovány.

Z Vašeho dopisu ovšem vyplývá, že mé konstatování, že ČT měla informacím nizozemských tajných služeb a amerického novináře poskytnout prostor - a to zejména tehdy, když poskytla rozsáhlý prostor dokonce i továrně na lži - je nespíše jen mým „osobním názorem“.

Otázkou je, co by tedy „osobním názorem“ nebylo.

Nebo uvádíte, že bez dalších důkazů konstatuji, že tvrzení vedoucích pracovníků ČT (dle kterých dosahuje zpravodajství velmi vysoké úrovně, která je přinejhorším narušena jen určitými nepodstatnými a výjimečnými chybami) nemají s realitou nic společného.

Je poněkud podivné, že Vám musím připomenout, že v této věci jsem předložil několik stovek stran důkazů.

Konkrétní a hmatatelné argumenty proti stížnosti, s nimiž by šlo pracovat, téměř neuvádíte.

Obvykle se omezujete na abstraktní tvrzení, když např. deklarujete, že ČT pracuje zejména s „osvědčenými a renomovanými“ zdroji, jejichž data jsou prý po všech stránkách „průběžně a důkladně ověřována“, a podobně.

Skutečnost, že stížnost na nespočtu konkrétních případů průběžně dokládá pravý opak (tj. fakt, že ČT běžně pracuje s nedůvěryhodnými zdroji, že její tvrzení bývají v rozporu s tzv. renomovanými zdroji, jakož i fakt, že i tzv. renomované zdroje jsou schopny a ochotny porušovat nejzákladnější a nejbanálnější pravidla seriózní žurnalistiky), ignorujete, jako kdyby stížnost nebyla ničím jiným než jen spoustou prázdných bílých stran, respektive pouhým „osobním výkladem“.

Případně se odvoláváte na své „analýzy“, přičemž ignorujete skutečnost, že v případě těch „analýz“, na něž se odvolávali zmínění vedoucí pracovníci, bylo doloženo, že jsou kvůli zvolené metodě velmi neprůkazné (mimo jiné ani nekontrolují faktickou správnost, viz příslušná subkapitola).

Nemluvte o faktu, že dle Vaší logiky by se právo podávat stížnosti mohlo rovnou zrušit, jelikož z Vašich slov vyplývá, že vlastně neexistuje žádný prostor pro závažnější porušení povinností a že stížnosti jsou přinejlepším pouhým „osobním výkladem“.

Konkrétní argumenty se mi povedlo nalézt přesně 2 (dva). Konkrétním způsobem tedy zpochybňujete zhruba 0,15% obsahu stížnosti (počítáno dle relevantních odstavců).

Jednak tvrdíte, že ČT vyčítám, že nedoložila své tvrzení, dle kterého v únoru 2014 na Ukrajině jednoznačně probíhal „boj za demokracii“. Skutečnost, že ČT své tvrzení nedoložila, je dle Vás v pořádku (tedy v souladu s povinností striktně rozlišovat mezi faktickou zprávou a názory/pocity/postoji). A dále tvrdíte, že naopak já jsem měl předložit protiargumenty a že jsem tak prý neučinil.

To není pravda.

Ve stížnosti je např. uvedeno, že dle průzkumů veřejného mínění se V. Janukovyč a Strana regionů těšili největší přízni voličů a že názory na Majdan byly rozděleny zhruba půl na půl. Též je všeobecně známým faktem, že V. Janukovyč byl zvolen ve volbách, jejichž legitimita a legalita nebyla významněji zpochybňována. Též je zmíněno, že V. Janukovyč vyslovil souhlas s uspořádáním předčasných voleb. Též je doloženo, že V. Janukovyč byl svržen protiústavně (a násilně). Též je připomenuto, že na otázku, co je hybnou silou Majdanu, existovaly různé názory - např. nespojenost s ekonomickou situací, s domnělou mírou korupce, s vládou obecně, souboj oligarchů o moc či vnější vměšování.

ČT tedy bez konkrétních argumentů tvrdila, že na Ukrajině jednoznačně probíhá „boj za demokracii“ (tedy za vládu lidu), přičemž ignorovala skutečnost, že byl protiústavně (a násilně) svržen demokraticky zvolený prezident, který se dle dosavadních průzkumů těšil značné volební podpoře (stejně jako jeho strana) a který vyjádřil souhlas s urychlením příštích voleb, přičemž se o jeho svržení významnou měrou zasloužilo hnutí, které nemělo jednoznačnou podporu veřejnosti, a přičemž ani neexistovala názorová shoda nad otázkou, co konkrétně je hlavní hybnou silou daného hnutí.

Dále tvrdíte, že ČT vyčítám, že tu samou osobu jednou označila titulkem „ukrajinský voják“, zatímco následně ji označila titulkem „povstalec u Debalceve“.

V této věci zcela ignorujete, že ve stížnosti je výslovně uvedeno, že „by se toto pochybení ve stížnosti pravděpodobně nenacházelo, kdyby následný postoj ČT, dle kterého se nejednalo o příliš závažnou chybu, nebyl ve zřejmém kontrastu s přístupem, který ČT zaujala v dubnu předchozího roku.“

Tedy dle ČT ta samá osoba vystoupila ve dvou odlišných rolích na dvou odlišných ruských stanicích, což dle ČT byla záležitost natolik významná, že si zasloužovala vlastní článek. Nicméně v situaci, kdy ta samá osoba vystoupila ve dvou odlišných rolích na samotné ČT, jednalo se dle ní jen o nevýznamnou chybičku.

Taktéž zcela ignorujete skutečnost, že ve stížnosti je výslovně uvedeno, že ČT nejen použila špatný titulky (a to v obou případech), ale také ta samá slova „přeložila“ odlišně, v důsledku čehož v obou případech dané vyjádření představovalo obvinění Doněcku a Luhansku z porušování příměří.

„ČT tedy k podobným událostem přistoupila velmi rozdílně. A to přesto, že dle čl. 5.6 Kodexu má ČT dbát ve svém zpravodajství na nestrannost. Chybu ruských médií tedy měla buď považovat jen za malou chybu, která si nezasluhuje vlastní článek, nebo naopak vlastní chybě článek věnovat.

Dodejme navíc, že přesnost informování ČT je pro českého diváka nepochybně důležitější než přesnost informování ruských stanic. Lze tedy tvrdit, že vlastní chybě by ČT měla věnovat ještě větší pozornost než práci ruských médií. ČT tak však neučinila.”

Dvojích metrů se ostatně ČT dopouštěla i v jiných případech, z nichž některé jsou ve stížnosti uvedeny. Používání dvojího metru je samozřejmě v rozporu s povinností zachovávat objektivitu, celkovou vyváženost a nestrannost.

Ve svém dopise se tedy vedle abstraktních vět a tvrzení, z nichž vyplývá, že ČT se dle Vás významnější chyby ani dopustit nemůže, snažíte konkrétně zpochybnit jen zhruba 0,15% obsahu stížnosti (a to skrze případy, které z hlediska stížnosti patří do skupiny těch nejméně významných).

Ve skutečnosti se Vám podařilo vyvrátit přesně 0,0% obsahu. Nezbyvá mi tedy než předpokládat, že pro Vás stížnost představovala příliš velké sousto.

Ač nutno říct, že na mysli vyvstávají i jiná vysvětlení. Např. veřejná vyjádření radního Šarapatky, který cítí potřebu neustále deklarovat, kdo všechno je dle něj „ruský šváb“, „kolaborant“ či „kremelský pohůnek“, jsou dosti vypovídající. Tím více, pokud vezmeme v úvahu skutečnost, že se v tomto duchu vyjádřil o stížnosti ještě předtím, než vůbec byla podána a než byla zveřejněna její finální verze.

Nemluvě dále o skutečnosti, že jste na žádném zasedání o stížnosti reálně nediskutovali, že jste ignorovali mou nabídku zajít na jednání a odpovědět na případné otázky a že jste ani jiným způsobem neprojevili žádnou viditelnou aktivitu, která by alespoň vytvářela dojem, že o řešení stížností máte skutečný zájem. Právě naopak.

Jelikož jste tedy oprávněnost stížnosti ani žádné její části nebyli schopni vyvrátit, jsem s ohledem na povinnosti, které Vám ukládá zákon o ČT, nucen požadovat, aby stížnost byla reálně projednána.

Pro začátek připomenu jen 5 konkrétních případů porušení povinností (přičemž se jedná o případy ze skupiny středně a značně významných).

1) ČT kategoricky tvrdila, že střelbu na Majdanu nařídil V. Janukovyč a že se na ní podílela i ruská kontrarozvědka („*Krveprolití na Majdanu nařídil Janukovyč, prsty v tom měla i ruská FSB*“), přičemž

tohle obvinění z mnohonásobné vraždy ničím průkazným nedoložila. Co víc, ČT ignorovala skutečnost, že obvinění bylo v rozporu s již tehdy známými fakty (pro zprávu viz str. 76-77, pro další známá fakta viz str. 12).

Dle Rady ČT je patrně v pořádku, když redakce ČT bez jakéhokoliv důkazu obviní politika či organizaci z mnohonásobné vraždy.

Dle Rady takové jednání neporušuje povinnost přinášet objektivní a ověřené informace (zákon o ČT), respektive povinnost zakládat zprávu na zjištěných a ověřených údajích, dbát na přesnost a nestrannost a striktně rozlišovat mezi faktickou zprávou na straně jedné a názory/postoji/pocity na straně druhé (Kodex ČT). Nemluvě o povinnostech dle občanského a trestního zákoníku.

1a) Jak přesně je tedy skutečnost, že ČT vydávala neověřené obvinění z mnohonásobné vraždy za jednoznačný fakt, v souladu s povinností přinášet ověřené a přesné informace?

1b) Jak přesně je v souladu s Vaším tvrzením, že ČT pracuje zejména s „osvědčenými a renomovanými“ zdroji, jejichž data jsou prý po všech stránkách „průběžně a důkladně ověřována“?

1c) Jak přesně byla splněna povinnost striktně rozlišovat mezi fakty a postoji?

1d) Jak přesně je obvinění v souladu s povinností dbát na nestrannost? Je snad běžné, že ČT každého obviní z mnohonásobné vraždy jen na základě nedoloženého a pochybného tvrzení?

1e) Pokud platí, že na obvinění z mnohonásobné vraždy se nevztahují povinnosti ověřovat a striktně oddělovat tvrzení od faktů, na co se tedy tyto povinnosti vztahují?

Dále je dle Rady ČT v pořádku bagatelizovat či ignorovat informace, které zmíněné obvinění výrazně zpochybňují - např. fakt, že mezi oběťmi střelby byli i příslušníci policie (str. 12, 20), nebo podrobnou studii kanadského akademika z University of Ottawa, který na základě konkrétních faktů dospěl k výrazně odlišným závěrům (365-70).

Dle Rady tím ČT neporušila povinnost přinášet celkově vyvážené informace potřebné pro svobodné vytváření názoru (zákon o ČT/Kodex ČT), respektive povinnost nezaměškovat důležité informace a jejich podstatné aspekty (Kodex ČT).

1f) Z jakého přesně důvodu není informace o zabitých policistech důležitá?

1g) Z jakého přesně důvodu nejsou důležité výsledky možná jediné akademické studie, která se cíleně a podrobně zabývá průběhem střelby na Majdanu? Obzvláště pak, když ČT považovala za potřebné věnovat zprávu např. pomalovanému památku (str. 21) či skutečnosti, že kdosi označil V. Janukovyče za parazita (str. 19)?

1h) Jak přesně je přístup, kdy ČT vydává za fakt pochybná obvinění, leč ignoruje slušně doloženou studii, v souladu s povinností zachovat celkovou vyváženost a nestrannost?

2) ČT tvrdila, že V. Putin v projevu vzkázal, že Rusko začíná zbrojit („*Putinův vzkaz NATO: Začínáme zbrojit*“). Ve skutečnosti v projevu výslovně řekl, že Rusko není přímo vojensky ohroženo a že je toliko třeba řádně implementovat již plánované kroky a vhodně a přiměřeně reagovat na kroky NATO. Žádné zahájení zbrojení neoznámil a většinu projevu se věnoval nevojenským otázkám (str. 159-161).

Dle Rady ČT redakce ČT touto nepravdivou informací neporušila povinnost přinášet objektivní a pravdivé informace (zákon o ČT/Kodex ČT), respektive povinnost maximálně se pravdě přiblížit (Kodex ČT).

2a) Jak přesně je šíření nepravdivých informací v souladu s povinností šířit pravdivé informace, respektive se pravdě maximálně přiblížit?

3) ČT tvrdila, že Rusko dlouhodobě odmítalo, že by systém BUK mohl mít cokoli společného s letem MH17. Ve skutečnosti Rusko již od samého počátku této verzi věnovalo hodně prostoru a vykreslovalo ji jako možnou, ne-li pravděpodobnou. Za tím účelem ostatně uspořádalo velkou tiskovou prezentaci v angličtině a ruštině (str. 397-98, 405).

Tvrzení ČT tedy bylo nejen nepravdivé, ale dokonce ČT vydávala za fakt pravý opak reality. Dle Rady ani takové jednání není v rozporu s povinností přinášet přesné informace, případně s povinností maximálně se přiblížit pravdě (Kodex ČT).

3a) Jak přesně ČT splnila svou povinnost maximálně se přiblížit pravdě, když Rusku vložila do úst slova, o nichž není známo, že by je kdy proneslo, a která navíc byla v přímém rozporu s tím, co jednoznačně řeklo?

4) ČT tvrdila, že Rusko provádí vojenské cvičení poblíž ukrajinských hranic, přestože tvrzení ničím nedoložila a přestože se cvičení dle dostupných informací ve skutečnosti konalo stovky kilometrů od nich (str. 229-30 a dále str. 234).

I toto nepravdivé tvrzení je dle Rady v souladu s povinností přinášet pravdivé informace, případně se jim maximálně přiblížit (Kodex ČT).

4a) Pokud by česká armáda prováděla cvičení na Šumavě, bylo by dle Rady možné tvrdit, že cvičení probíhá poblíž francouzských hranic?

4b) V souvislosti se skončením cvičení ČT tvrdila, že dle Reuters ruské ministerstvo sdělilo, že armáda ukončila manévry v oblastech u hranic Ukrajiny. Agentura přitom v daný den tvrdila, že Rusko oznámilo ukončení cvičení, která probíhala 1.000 kilometrů od hranic. Jak je tato skutečnost v souladu s tvrzením, že ČT čerpá údaje zejména z „osvědčených a renomovaných“ zdrojů, jejichž data jsou prý po všech stránkách „průběžně a důkladně ověřována“?

5) ČT vydávala za jednoznačný fakt tvrzení, že na Ukrajině padlo 220 ruských vojáků, zatímco o 3 měsíce později vydávala za jednoznačný fakt tvrzení, že jich padlo desetkrát tolik („*Necelý rok války na Ukrajině připravil Rusko o 26 miliard a 220 vojáků*“ + „*Rusku unikly počty padlých vojáků na Ukrajině*“), přičemž tyto 3 měsíce byly z hlediska bojů vcelku poklidné.

ČT si tedy jednak protiřčila, jednak ani jedno z těchto tvrzení nebylo faktem, nýbrž neověřeným, nedoloženým a nedůvěryhodným tvrzením jistých zdrojů (viz str. 398-401).

Dle Rady takové jednání není v rozporu s povinností přinášet objektivní a ověřené informace (zákon o ČT), respektive s povinností zakládat zprávu na zjištěných a ověřených údajích, povinností dbát na přesnost a nestrannost a povinností striktně rozlišovat mezi fakty na straně jedné a názory/postoji/pocity na straně druhé (Kodex ČT).

5a) Jak přesně je vydávání neověřených a nedůvěryhodných tvrzení za fakt v souladu s povinností ověřovat a striktně rozlišovat?

5b) Jak přesně je skutečnost, že si ČT protiřčila, v souladu s povinností přinášet přesné a pravdivé informace?

5c) Co Rada říká skutečnosti, že dle ní ČT neporušila své povinnosti, přestože i sama ČT druhý zmíněný článek řádově několik dní po vydání zpřístupnila?

5d) Druhý zmíněný článek byl v zásadě překladem článku, který i přes zjevnou nedůvěryhodnost původního zdroje (tj. serveru Dělovaja žizň) vyšel na serveru časopisu Forbes (a dodnes je zde po menší úpravě běžně přístupný). Jak přesně je tento fakt v souladu s tvrzením, že ČT čerpá údaje zejména z „osvědčených a renomovaných“ zdrojů, jejichž data jsou prý po všech stránkách „průběžně a důkladně ověřována“?

Zároveň je dle Rady zcela v pořádku věnovat prostor takovýmto nedoloženým a nedůvěryhodným tvrzením (a vydávat je navíc za fakt i za cenu protiřečení si) a ignorovat při tom např. zprávu nizozemských tajných služeb k MH17 (str. 414-415) či již zmíněnou studii kanadského akademika ke střelbě na Majdanu.

Povinnost přinášet celkově vyvážené a objektivní informace pro svobodnou tvorbu názorů (zákon o ČT), respektive informace důležité pro všestrannou orientaci (Kodex ČT), tím dle Rady nebyla nijak porušena.

5e) Jak přesně je takové jednání v souladu s povinností přinášet důležité informace a dbát na objektivitu a celkovou vyváženost?

5f) Z jakého přesně důvodu je zpráva nizozemských tajných služeb méně důležitá než pomalovaný památník či skutečnost, že kdosi označil V. Janukovyče za parazita? Případně, z jakého důvodu je méně důležitá než jakýkoliv obviňující článek, který ČT k MH17 vydala?

Dále si dovoluji uvést, že ty části stížnosti, které jsou relevantní z hlediska zákona o televizním vysílání, předložím v nejbližší době Radě pro rozhlasové a televizní vysílání. Společně s nimi RRTV

připomenu i relevantní judikaturu správních soudů, z níž vyplývá, že soudy jsou při kontrole zpravodajství, řekněme, poněkud méně benevolentní než Rada ČT.

A to i přes skutečnost, že zákon o televizním vysílání klade na zpravodajství poněkud mírnější požadavky, než jsou ty, které na něj klade zákon o ČT a Kodex ČT.

Nakonec si dovoluji konstatovat, že existují 3 základní možnosti, jak na tento dopis reagovat:

1. Konkrétně uvést, proč jednotlivé případy nepředstavují porušení povinností, a dodat, jak by tedy ČT musela jednat, aby povinnosti porušila.
2. Zformulovat jakési abstraktní věty, které nebudou obsahovat žádné konkrétní argumenty nebo nebudou mluvit k tématu nebo budou ignorovat skutečný obsah stížnosti či dopisu.
3. Tento dopis ignorovat.

Pouze první možnost je v souladu se zákonem. Druhá a třetí možnost představují nečinnost a nezájem situaci reálně řešit a tedy porušení zákona.

Tento dopis je dopisem otevřeným.

S pozdravem

Petr Pražák